

ETT AV MÅNGA ÅR PÅ ÖN

1983

Skriven av Åke Petersson efter minnen och dagboksnoteringar.

Jag kom till Gotland och 130 Radarkompaniet i augusti 1972 efter att jag genomgått utbildning inom Stril (Stridsledning och luftbevakning) i två år. Utbildningen var dels vid Herrevards Kloster tillhörande F 5 i Ljungbyhed och därefter vid F 2 Hägernäs (Stockholm). Under de två åren klarade vi av ett stort antal systemkurser om radaranläggningar som Ps 08, Pj 21, Ps 65 och Ps-15. Mycket tid ägnades även åt Luftbevakningscentraler LFC och Radargruppcentraler RGC.

130 Radarkompaniet är placerat på den natursköna ön Furilden nordöstra delen av Gotland. Ön Furilden är ca sex kilometer lång och fyra kilometer bred och är ett riktigt smultronställe. Ön har även varit en gammal arbetsplats för arbetare i kalkbrottet som lades ned i mitten av sjuttioalet. Numera finns det endast två familjer bofasta på ön, en av de boende är Gutemark som tidigare var förvaltare för kalkbrottet. Gutemark vaktar och styr på ön som han vill, han kontrollerar även att inga obehöriga motorfordon kommer ut på ön.

Radaranläggningen består av en Ps 65 höghöjdsradar som kom i drift den 3 Augusti 1965 med en räckvidd på drygt 40 mil. Till 65 systemet hör även en höjdmätare som till en början var en PH -13. En modernare höjdmätare av typen PH-40 monterades in i ett gammalt luftvärnstorn och kom i drift den 4 Oktober 1979.

Det finns även ett bergutrymme som består av två våningar, i den övre våningen är bl.a. OP-rummet (Operatörsrummet). I OP-rummet som nästan är helt mörklagt är det fyra stycken operatörsplatser med PPI (Plan polär indikatorer) och HPI (Höjd polär indikator) där operatörer har möjlighet att se och följa flygplansekon på bredbandiga radarbilder från Ps 65 och PH 40. Vid respektive PPI finns även en manöverpanel för att muntligt via radio leda och styra egna flygplan. I OP-rummet är en kamera placerad. Kameran fotograferar Ps-65:s radarbild, den tar i regel ett kort varje varv som radarn snurrar, det blir 8640 kort/dygn året runt.

Övriga utrymmen på övervåningen består av telerum, simuleringsutrustning, toaletter och ett rum där gamla Ph -13 elektroniken var placerad, numera används det rummet till "blås-pingis". I nedre våningen finner man en liten matsal med pentry och förlägningsrum där finns även ventilations och vatten utrustning, reservkraftverk och kylanläggning. För att kyla ner elektroniken och reservkraftverken använder man havsvatten som får cirkulera i rör.

På kompaniet 1983 tjänstgör totalt 35 personer varav sex är befäl, en civilmilitär vaktman, sju radar/radio tekniker, tre kokerskor som lagar gudomlig mat till oss, två lokalvårdare som städar och håller snyggt, sex värnpliktiga radarobservatörer, åtta vpl vaktssoldater, två vpl bilförare och avslutningsvis två mycket arga vakthundar.

Mina arbetsuppgifter på 130 Radarkompaniet innebar bl.a. att utbilda värnpliktiga radarobservatörer i sina krigsuppgifter och att delta i incidentberedskapen med att tolka, dokumentera och stödja Strilcentraler på fastlandet om vad som sker på radarskärmarna.

Det som jag skildrar på följande sidor är en del av vad jag fick uppleva under år 1983, ett av alla händelserika år på 130 Radarkompaniet.

1983

- Statsminister : Olof Palme
- Försvarsminister : Anders Thunborg
- ÖB : Lennart Ljung
- C MDG : Walgren
- C F 13 : Hagerström
- C STRIL F 13 : Svante Menkel
- C 130 Radarkomp: Kjell Holmquist
- President USA : Ronald Reagan
- President Sovjet : Jurij Andropov
- Bensinpriset : 4:10 kr/l
- 4 cl snaps renat : 20:24 kr
- Räntan : 9 %

Måndag 10 Januari

Åter i tjänst efter att varit ledig över nyårshelgen.

Tillsyn på radarstationen.

Idag betalar jag 14 kronor för lunchmaten, det är första gången på elva år som jag behöver betala för maten på jobbet.

Tisdag 11

Idag jobbar jag ett dygn framåt.

Det har varit relativt lugnt på radarskärmarna, endast en del **MIG 23***or över Dagö o Ösel.

Torsdag 13

Hela dagen arbetar jag med budgeten för stationen.

Mycket lite verksamheten på radarn.

Måndag 17

Vi har höjt beredskapen på stationen och det med anledning av att en Rysk satellit med ca 50 kilo uran ombord beräknas störta mot jorden under veckan.

Våra överordnade chefer på fastlandet tror att vi kan se satelliten på radarn när den kommer igenom atmosfären. (jag tvivlar)

Idag kom årets första snö, ca tio centimeter.

Tisdag 18

Hela dagen i OP-rummet och övar de värnpliktiga radarobservatörerna i talrapportering av flygplan.

På kvällen börjar det att storma o snöa mycket kraftigt.

***MIG 23 Flogger**

Enmotorigt Ryskt jaktflygplan, det första sovjetiska flygplan med variabel vinggeometri.

Spännvidd: 8,2- 14,3 Längd: 18,2

Max startvikt: 16 ton

Maxfart: över 2000 km/tim

(Observerades första gången 1967)

Onsdag 19 Januari

Mycket snö på vägarna upp till stationen.

Åkte en runda med vår terrängbil 11 på Furilden.

Vattenståndet är cirka en meter över det normala. Vattnet tar nästan av vägen ut till Furilden, har inte sett något liknande tidigare.

Mycket lite flygverksamhet på radarn.

På hemväg var det mycket nära att vi hamnat i diket med bilen, jag åkte med Göte Sjögren.

Skönt att komma hem till Visby efter en lång och jobbig resa.

Torsdag 20

Körde **Rutger*** nästan hela dagen och övade radarobservatörerna i talrapportering.

Flera flygplan av typen **TU-16*** släppte radarremsor över sydöstra Östersjön.

***Störsimulator Rutger**

Kan simulera följande:

Flygplansekon

Elektroniska störsändningar

Remsfällningar

***TU-16 Badger**

Tvåmotorigt Ryskt bomb- och attackrobotbärande flygplan.

Spännvidd: 32,9 m. Längd 34,8 m. Max startvikt: 76 ton.

Maxfart ca 1000 km/tim. Observerades första gången 1953.

Flygplanen uppträder ofta i stora kolonner med upp till 30 flygplan.

Fredag 21

Strilchefen ringde och beordrade mig i beredskap i hemmet med anledning av att satelliten KOSMOS inträde mot jorden.

Lördag 22

Åkte ut till stationen för att kolla att värnpliktiga vakter och radarobservatörer sköter sina arbetsuppgifter.

Söndag 23

Idag har jag beredskap i hemmet.

Klockan 1500 beordrades jag ut till stationen för att rapportera till Luftförsvarscentralen om jag ser Kosmos på radarn. Det var mycket spännande när Kosmos för sista gången passerade över Sverige klockan 2302. Jag hittade inte satelliten på radarskärmarna.

Klockan 2321 störtar Kosmos i Indiska Oceanen. Reaktorn beräknas störta först senare.

Måndag 24

Rapporteringen till centralen avbryts först kl 0900. Trött!!

Åker hem vid 13 tiden. Snön är borta och det är 10 grader varmt ute.

Tisdag 25

Två stycken nya radarobservatörer har kommit till stationen, jag övnings rapporterar med dem under eftermiddagen, det går ganska bra.

En **SR 71*** flyger runt Gotland utan att komma in på Svenskt mark, fart 3000 km/tim och en höjd av 21000 meter. På radarn hoppar ett SR-71 eko flera centimeter mellan uppdateringarna.

*** SR 71 Blackbird**

Amerikanskt tvåmotorigt spaningsflygplan, världens snabbaste och högst flygande flygplan. Flygplanen är baserade vid Mildenhall i Storbritannien. Flygplanet är byggt i titan för att tåla de höga temperaturer som uppstår vid flygning i höga farter då ytemperaturen på över +300 grader kan uppstå. Flygplanet kom i tjänst 1966.

Spännvidd: 16,95 m. Längd: 32,74 m. Max startvikt: 77 ton. Fart över 3000 km/tim.

Torsdag 27

En ny SR 71 över Östersjön, även en del remsfällningar norr om Polen.

Måndag 31

Göte Sjögren och jag åker till Ps 15 Bunge. Utbildar de nya obsarna på Ps 15 radarn.

Tisdag 1 Februari

En värnpliktig radarobs från Visby vill söka vidare inom det militära, vi hjälper honom att skriva blanketter. Det regnar och snöar hela dagen. Mycket lugnt på radarn.

Onsdag 2

Alla chefer inom STRIL F 13 samlas till enhetsmöte ute på stationen. Vi som jobbar på stationen samtalar med Strilchefen angående vår framtid, det framkom inga nyheter. Cheferna flyger en runda över norra Gotland med ***Hkp 4**.

Torsdag 3

En fin vinterdag, solen lyser från en klarblå himmel. Ännu en vpl söker fast anställning inom försvaret. Mycket verksamhet i öster med bl.a. ***Su-15**

Fredag 4

Allt lugnt på radarn. Strilchefen ringde och beordrade oss åter i beredskapen på kompaniet, nu med anledning av att själva uranet från satelliten Kosmos skall ner någonstans på jorden

Lördag 5

Åker ut till stationen för att kolla upp de värnpliktiga. Allt ok.

Måndag 7

Full storm
Den sista delen av den sovjetiska spionsatelliten Kosmos störtade kl 1210 i Sydatlanten
Satellitdelen innehöll den 45 kilo tunga kärnreaktorn. Ingen strålning.
En hel del övningsverksamhet av ryssarna i sydöstra Östersjön.

Tisdag 8

En Polsk helikopter som startade från Gdansk landar utanför Karlshamn, den upptäcktes troligen inte av STRIL!! Två polacker söker politisk assyl.

Onsdag 9

Flera kolonnflygningar med TU-16, remsfällning förekommer också. En SR 71 flyger sedvanlig bana runt Gotland.

Måndag 14

Det är tillsyn på Ps 65 radarn
Jag åker till Ps 15 Bunge och utbildar två radarobservatörer på radarn.
Vid hemkomsten till Furilden väntar en hel hög med störrapporter och särskilda radarunderrättelserapporter på att renskrivas och skickas till Fs/Und i Stockholm.

Tisdag 15

F 13 flygövning börjar och en radarjaktledare kommer hit för att leda målflygplanen. Jag stannar kvar på övertid fram till 21 tiden för att stötta raderjaktledaren.

Onsdag 16

Övningen fortsätter. Ett våra flygplan av typ ***C 130 Hercules** flyger otroligt lågt över radarstationen, utifrån vår utkiksplats följer jag flygplanet med kikare ut till 55 km.

***Helikopter 4**

Tvåmotorig hkp från 1968.
Helikoptern är baserad på Visbybasen och gjort stora insatser vid civila olyckshändelser runt Gotlands kuster.

***Su-15 Flagon**

Tvåmotorigt sovjetiskt jaktflygplan som kom i operativ tjänst 1967.
Spännvidd 9,3 m. Längd 20,5 m.
Max startvikt 16 ton
Fart över 2000km/h
Förekommer i stort antal i vårt närområde.

***C 130 Hecules**

Fyrmotorigt amerikanskt transportflygplan från 1955 som Svenska Flygvapnet har åtta stycken av. Spännvidd: 40,41m. Längd:29,78m. Startvikt: 70,3 ton. Fart 550 Km/h

Torsdag 17 Februari
Livlig rysk flygverksamhet över Östersjön.

Fredag 18
En nästan otrolig rysk flygaktivitet, med bl.a. fem stycken *AN-12:or som störsänder elektroniskt under drygt en timma. Under gångna veckan har ryssarna fält mellan 100-150 mil störremsor. Under eftermiddagen lugnar det ner sig, jag åker hem.

***AN-12 CUB**

Fyrmotorigt sovjetiskt transportflygplan från 1959. Flygplanet används även inom signalspaning och motmedelsuppgifter. Spännvidd: 38 m. Längd: 33,1 m. Startvikt: 61 ton. Fart: 550 km/h.

Måndag 21
Åke Iwarzon och jag flyger till Stockholm och vidare med hyrbil till Luftförsvarscentral Mitt. Där träffar vi bl.a. Kn Krister Olsson som förevisar den senaste utrustningen för att lyssna på radiotrafiken från/ till flygplan som befinner sig i vår närhet. Något för oss?

Tisdag 22
Besöker åter LFC M.

Onsdag 23
Åter i tjänst på kompaniet, allt mycket lugnt på radarskärmarna. Det verkar som våra kamrater på andra sidan sjön åter har helg.

Torsdag 24
På förmiddagen utbildar jag radarobservatörerna i talrapportering av flygplan. Under eftermiddagen kommer det över 30 stycken TU-16 från Rigabukten och flyger söderut, ett av flygplanen faller radarremsor i närheten av Irbensundet. Flera * TU-22:or över sydöstra Östersjön. Två stycken spaningsflygplan från Ronneby blir uppvaktade av flera sovjetiska jaktflygplan 80 km SO Hoburgen.

***TU-22 Blinder**

Tvåmotorigt sovjetiskt bomb- och attackrobotbärare. Kom i tjänst 1963. Spännvidd: 23,8 m. Längd: 40,5 m. Startvikt 84 ton. Fart 1500 km/h. Flygplanen uppträder ofta i stora mängder så kallade kolonner.

25 Fredag
Mycket aktivitet på radarskärmarna, jag fortsätter att utbilda de värnpliktiga radarobsarna. Idag fiskade jag för första gången i år, inget napp men väldigt kallt om händerna.

28 Måndag
Tillsyn på radarn. Förbereder utbildningen av två stycken nya radarobservatörer. Mj Björn Benth och Kn Göran Biwall från F 13 Gotland är på besök.

Tisdag 1 Mars
De nya radarobsarna har kommit, jag påbörjar utbildning med dem. Besök av intendenten F 13 Norrköping. Folk ringer som galningar hela dagen. Har varit väldigt lite framför radarskärmarna.

Onsdag 2 Mars

Mj Björn Benth och Kn Göran Biwall från F 13 Gotland är åter på besök, vad de pysslar med är det ingen som vet. (Hoppas att de själva vet)
Jag fortsätter utbildningen.

Torsdag 3

Jag och Göte fortsätter utbildningen.
Idag provar vi radar och flygradio mot en ***32 Lansen**. Mj Benth leder verksamheten.

Fredag 4

Utbildningen fortsätter under dagen.
Åker hem vid tvåtiden.

***J 32 Lansen**

Enmotorigt flygplan som numera endast tjänstgör som målflygplan och motmedelsplattform.
Lansen flög första gången 1952.
Spännvidd: 13m. Längd: 14,65m Startvikt: 13 ton.

Lördag 5 och Söndag 6

Är i vår anläggning O10 och övar flygvapenlottorna i den ädla konsten att flytta klossar, brickor och pilar som skall visa flygplanens läge, fart, höjd osv.
Övertid båda dagarna.

Tisdag 8

Utbildningen av radarobsarna fortsätter.

Onsdag 9

Åker på nytt till Ps 15 Bunge med de nya obsarna. Nu börjar det bli jobbigt med utbildningen.

Torsdag 10

Sista dagen för utbildningen. (Skönt) Idag muckar en radarobs.

Fredag 11

Idag flyger åter en SR 71 över Östersjön Fart 3000 km/h o Höjd 24000m.

Tisdag 15

Idag provas på nytt radarn och flygradion mot en 32:a. Åke Iwarzon leder verksamheten.
En större marin WP övning påbörjas idag i Östersjön. Mycket livlig flygverksamhet.
En svensk fiskebåt fick en sovjetisk ubåt i sitt nät utanför Bornholm.

Onsdag 16

På förmiddagen provas åter radarn och radion med hjälp av en 32:a
Senare på dagen är det mycket livlig flygverksamhet från sovjetisk sida, det förekommer bl.a. 18 till 20 enheter *** SU 24 Fencer**. I varje enhet kan det vara upp till tre stycken flygplan. Kraftig elektronisk störsändning från flera Tu-16 som kommer ut från Rigabukten. Jag tillbringar hela dagen i berget, ritar kartor o skriver rapporter.

***SU 24 FENCER**

Tvåmotorigt sovjetiskt tungt attackflygplan som kom i tjänst 1974. Variabel vinggeometri.
Spännvidd: 10,3- 16,6 m. Längd: 20,5 m. Startvikt: 40 ton. Fart: 2000 km/h.

Torsdag 17 Mars

Åter en dag med livlig flygverksamhet i öster med minst fjorton enheter ***IL 76 Candid** och ett flertal An-12:or, de utför en större luftlandsättning i området vid ön Ösel. På eftermiddagen går jag en runda nere stranden, mycket behagligt väder, ingen snö kvar. Mot kvällen var det en mängd flygföretag väster om Liepaja.

***IL- 76 CANDID**

Stort fyrmotorigt sovjetiskt transportflygplan som kom i tjänst 1973. Flygplanet är utrustat med lastramp i bakre delen av flygplanskroppen och utnyttjas för fallskärmsfällning av trupp och materiel. IL-76 finns även som flygburen radar (Mainstay)
Spännvidd: 50,5m. Längd: 46,6m. Startvikt: 190 ton. Fart: 800 km/h.

Tisdag 12 April

På torsdag kommer C MKG på besök, jag skall visa radarfilmer (PPI-film). Under dagen förbereder jag vilka filmer som skall visas.

Onsdag 13

Idag byter vi de elektroniska kartbilderna (Elka). Det snöar hela dagen.

Torsdag 14

C MKG General Walgren är på besök med ett tiotal man ur MKG-staben. Jag visar PPI-filmer och handkamera bilder på Sovjetiska flygplan som våra piloter har fotograferat, jag tycker att förevisningen gick bra.

Fredag 15

En strålande dag, solen lyser från en klarblå himmel. Är det våren männe. Flera Su-15 flyger åter i närheten av staden Liepaja.

Tisdag 19

Under dagen förbereder jag för ett besök som kommer i morgon. Radarn ur funktion p.g.a. ett högspänningsfel.

Onsdag 20

Radarn kommer igång klockan 1030. Studiebesöket med åtta stycken kadetter från F 13 tar jag hand om.

Torsdag 21

En del aktivitet på radarn, störsimulatoren Rutger har gått sönder. Var ute och fiskade, fick en fin gädda på ca fyra kilo.

Måndag 25

Tillsyn på radarn. Göte Sjögren och jag är nere vid stranden och bränner mängder med hemliga handlingar.

Tisdag 26

Idag lämnar Sverige en kraftig protest till Ryssland med anledning av att minst 6 stycken s.k. miniubåtar med larvfötter varit inne på svenskt område under november 82.

Onsdag 27 April

Chefen F 13 Överste Hagerström besöker kompaniet.

Incidentberedskapsroten Olov 18 står i högsta beredskap på Visbybasen.

Under dagen startar roten O 18 och identifierar en ***RC 135** och en ***Atlantic**,

Roten får även närkontakt med två stycken SU- 15 Flagon 100 km öster Hoburgen.

En SR 71 Blackbird flyger sedvanlig bana runt Gotland.

***RC 135 (Boeing 707)**

Fyrmotorigt signalspaningsflygplan från US Air Force som flyger regelbundet över Östersjön. Flygplanen kallas populärt för spårvagnar. Flygplanen är baserade i Storbritannien.

Spännvidd: 39,88m	Längd: 41m
Startvikt: 125 ton	Fart 800 km/h

***Atlantic**

Tvåmotorigt havsövervaknings- och ubåtsjaktflygplan. Atlantic finns även som signalspaningsflygplan i Västtyska marinflyget och uppträder regelbundet över Östersjön.

(Spårvagn)

Spännvidd: 36,30m	Längd: 31,75m
Startvikt: 44 ton	Fart: 300 km/h

Torsdag 28

Jobbat i natt, allt lugnt.

Går en runda för att reka för kommande markövningar.

Fredag 29

Ganska lugnt på radarskärmar.

En ny oidentifirad ubåt jagas inne i Sundsvalls hamn.

Måndag 2 Maj

Stänger radarstationen för en veckas tillsyn.

Idag börjar markstridsövningarna med våra radarobsar och vakter.

Kurt Nysell håller i övningen. Våra värnpliktiga kommer att övernatta i tält.

Värnpliktiga från P 18 Visby som också ingår i övningen ligger i våra skyddsrum 10.

Under eftermiddagen har vi en fältskjutning på ön med K-pistar och kulsprutor.

Vi befäl har förbandsövningsdygn, sover över på kompaniet.

Tisdag 3

Har genomgång för tre befäl från P-18 om radarstationen. Göte Sjögren och jag går en runda för att se när personal ur P18 minerar större delen av kompaniet.

Jag åker till Ka 3 Fårösund för att taga ut en del material.

På kvällen övar vi personalen och hundarna vid stridsnästena, kommer i säng vid ettiden.

Onsdag 4

På förmiddagen kopplar jag telefonsamband mellan vakternas tält och vårt högkvarter som finns i lektionssalen.

En minstation utanför Sundsvall spränger två stycken minor (1000 kg stycket) mot en eller flera främmande ubåtar. På natten är det extra nyhetsutsändningar på TV o radio med anledning av ubåtarna. Har Sverige sprängt en utländsk ubåt?

På natten bryter vårt krig ut, fienden kommer från alla håll, även med landstigningsbåtar.

Torsdag 5

Mycket trött efter en hel natts övningar, under dagen avbryts övningen, all materiel skall rengöras och återställas.

Flera extrasändningar på TV o radio under dagen från Sundsvall.

Dykare undersöker hur de senaste dagarnas ubåtsbekämpningar har gett något.

Vi får ingen information genom våra led om vad som pågår i Sundsvall.

Freitag 6 Maj

"Kanonväder".

Klockan 1040 startar teknikerna Ps 65:an men höjdmätaren Ph 40 får inte startas p.g.a. sprickor i antennen.

Måndag 9

Mycket vackert väder och en kraftig anomali på våra radarskärmar.

Vi stödrapporterar till luftförsvarscentralen på fastlandet.

Inget nytt från Sundsvall, troligen smet ubåtarna åter ut på öppet vatten.

Luftfartsverket är inte glada över att deras information på radarkartorna har försvunnit.

Tisdag 10

Försöker lyssna på radiotrafiken med anledning av en stor sjöräddningsövning i Östersjön. De som övar är personal med räddningshelikoptrar från

Ryssland, Finland o Sverige. Jag varken ser dem på radarn eller hör dem på radion.

Onsdag 11

Ganska mycket aktivitet i sydöstra Östersjön.

Måndag 16

Idag är det åter tillsyn på radarn. Antennen till höjdmätaren Ph-40 tas ner med hjälp av en stor kranbil.

Tisdag 17

Talrapporter vi hela dagen till Lfc. Överföringen av radarbilder till fastlandet har fallerat p.g.a. att ett kraftigt åskväder dragit över. Mycket flygaktivitet på radarskärmar med remsfällningar och störsändningar.

Besök från personal ur Försvarets forskningsanstalt FOA.

Åke Iwarzon kontaktade Kn Ove Nejde på LFC och bad att få en del bättre begagnade avlyssningsutrustning, det verkar positivt.

Torsdag 19

Vilken enorm aktivitet på Ryssarna, dom faller minst 200 mil remsor.

Tisdag 24

Tillsyn på radarn, Teknikerna lagar höjdmätaren, själv skriver jag en utbildningsplan för två stycken nya radarobservatörer som kommer nästa vecka.

Tekniker från Decca är på kompaniet för att installera utrustning så att flygledarna från luftfartsverket kan följa den civila flygtrafiken.

27 Freitag

Åter en mycket lugn dag

Efter jobbet går jag ner och fiskar.

På kvällen händer det som många väntat på.

En Rysk avhoppare tog en gammal *AN 2 Colt utanför Riga och flyger extremt lågt och med en fart av bara 180 km/h över hela Östersjön och landar klockan 1938 på en åker i Vallstena. På grund av den låga farten och höjden var den mycket svår att upptäcka med våra radarsystem.

AN 2 flög in mot Gotland bara någon mil söder om vårt kompani och där jag stod och fiskade, synd att jag inte fick den fula fisken på kroken.

***AN 2 Colt**

Enmotorigt sovjetiskt dubbeldäckt flygplan som kom i tjänst 1949
Spännvidd: 18,2m. Längd: 12,7 m.
Startvikt 5,5 ton. Fart 200km/h

28 Lördag Maj

På morgonen berättas det om avhopparen på nyheterna. Jag åker ut till Vallstena, hela åkern där flygplanet står är omringad av vaktssoldater från MKG. Kn Kjell Holmquist är redan på plats och tagit på sig rollen som teknisk ansvarig. Jag får tillträde till flygplanet efter att Holmquist kallat mig för expert inom flygradio-området?. Det var en upplevelse att gå ombord på ett Ryskt flygplan, An-2:an används normalt till besprutning av skogar och åkrar och hela planet var nersölat av något starkt bekämpningsmedel. Mitt i lastutrymmet finns en stor tratt där bekämpningsmedlet hälldes, i cockpit var det som att komma femtio år tillbaka i tiden. Efter besöket i flygplanet åker jag upp till kompaniet för att höra om våra radarobservatörer sett något av flyktingplanet på radarn.

30 Måndag

Två stycken nya radarobservatörer kommer, utbildning sker under hela eftermiddagen. Det är en hel del snack om den ryska avhopparen. Beredskapsstyrkan från P 18 sover i våra skyddsrum (sk 10).

31 Tisdag

Göte Sjögren och jag övervakar radarn från klockan nio på förmiddagen till klockan tjugotre på kvällen att inga flygplan kommer in i KA-3s skjutområde på norra Gotland. Under dagen dyker det upp två ryska *TU-95or, flygplan av den typen har inte varit i Östersjöområdet tidigare.

Onsdag 1 Juni

Vi Fanjunkare byter grad och blir Löjtnanter. Mycket anomali på radarn. Utbildningen fortsätter.

2 Torsdag

Under hela dagen fortsätter radarobsutbildningen.

3 Fredag

Nu kommer ingen in i berget, radarobsarna har lyckats låsa in nyckeln i berget. Jobbar hela förmiddagen med att försöka komma in, efter hårt arbete lyckas vi komma in via nödutgången.

6 Måndag

Fortsätter med utbildningen. Mycket kraftig anomali, stödrapporterar hela dagen. AN-2:an som landade vid Vallstena flyger tillbaka till Riga med en ny rysk besättning.

7 Tisdag

Tio personer från luftfartsverket besöker oss.

8 Onsdag

Fjorton personer från Flygstabens underrättelseavdelning med Gunno Gunnvall besöker oss, de visade PPI-filmer och informerade oss om det senaste inom det ryska flygvapnet. Luftfartsverkets folk är här även idag. De värnpliktiga som skall mucka börjar bli något jobbiga.

***Tu-95 Bear**

Fymotorigt sovjetiskt strategiskt bomb-attackrobotbärande flygplan som kom i tjänst 1955. Flygplanen brukar flyga i området vid norra Ishavet.
Spännvidd: 51,1m Längd: 49,5
Startvikt: 175 ton. Fart: 900 km/h

9 Torsdag Juni

En hel del verksamhet på radarskärmarna.
Roten Filip-35 ute över Östersjön och identifierade en ***Orion** en RC 135 och en ***IL 14**.

***EP-3E Orion**

Fyrmotorigt Ubåtsjakt- och havsövervaknings flygplan från USA som kom i tjänst 1962.
Det vi ser mest av är signalspaningsversionen av Orion.

Spännvidd: 30,37m. Längd: 35,61.
Startvikt: 64 ton. Fart: 600 km/h

***IL 14 Crate**

Tvåmotorigt sovjetiskt transportflygplan som kom i tjänst 1950

Spännvidd: 31,7m Längd: 22,3m.
Startvikt: 18 ton. Fart: 300 km/h

15 Onsdag

Livlig flygaktivitet på radarskärmarna.
30 flyglottor från Lottaskolan i Bunge besöker oss.

Under eftermiddagen släpper Sovjetiska flygplan stora mängder radarremsor öster Gotland, vinden driver remsorna rakt mot vår radarstation.

Jag samlar ihop ett trettiotal sänglakan och lägger dem på marken, jag hänger även lakan på staketet runt området, detta för att försöka fånga någon remsa. Det tar flera timmar att söka efter någon radarremsa på lakanen. En radarremsa är mellan 5 - 12 cm lång och tunn som ett hårstrå. Vid tidigare tillfällen har vi funnit remsor med denna metod, men denna gången blev det inget napp. FOA har givit ut information och låtit tillverka speciella förvaringsaskar för eventuella remsfynd.

17 Torsdag

Idag har vi anställda en samling då vi börjar med en god middag här ute på kompaniet, sedan åker vi ut med flera småbåtar och fiskar i Valleviken. Efter fisket samlas vi vid Tekniker Carl-Eric Johanssons sommarstuga för att spela kort samt äta och dricka något gott.

18 Fredag

Ont i håret

20 Måndag

Lottaskolan i Bunge har slutövning med många flygplan över Gotland.

Fyra stycken ***MIG 25**:or med farter över 2500 km/ h synliga över Baltikum, när skall de börja jaga Natos SR-71:or över Östersjön?

***MIG 25 FOXBAT**

Tvåmotorigt Sovjetiskt jakt-spaningsflygplan som kom i tjänst 1967.

Spännvidd: 14m. Längd: 24 m. Startvikt: 35 ton.
Fart: Närmare 3000km/h. Flyger ofta över 20000 meters höjd.

21 tisdag

Talrapporterar Bungeskolans flygningar över Gotland till LFC i övrigt mycket lite flygverksamhet.

Skriver tjänstgöringslista för nästa vecka då det enligt trovärdiga uppgifter skall vara en mycket stor WP- övning i vårt närområde.

22 Onsdag

Mycket bra väder men i natt var det nattfrost på många håll här på Gotland.

På förmiddagen gjordes prov på reservkraftverken med ett flertal elavbrott som följd.

28 tisdag Juni

Besök av fyra radarjaktledare från RGC O1/S
 På eftermiddagen flyger åter två Mig 25:or ut över Östersjön, även flera TU-16 synliga som
 faller massor av radarremsor väster om Liepaja.
 Tiotal lottor från Bungeskolan besöker oss.
 Två man från LM-Eriksson installerar utrustning så att vi kan se transpondersvar
 från civila flygplan.

29 Onsdag

Börjar jobba först på kvällen.
 Mycket livlig flygverksamhet med störsändningar och remsfällningar.
 Smalbands överföringen av radarbilder till fastlandet ur funktion, vi talrapporterar hela natten.

30 Torsdag

På dagen kommer Kn Ove Neijde och Kn Krister Olsson från LFC M de skall övervaka den
 planerade WP-övningen. Med sig har de bl.a. radioscanner utrustning för att kunna höra vad de
 Ryska flygförarna säger till sina markkontroller.

Fredag 1 Juli

Mycket lugnt på våra radarskärmar, inte kan man tro att en storövning pågår.

2 Lördag

Åke Iwarzon och jag tjänstgör på övertid för att följa den planerade övningen.
 Svenskt spaningsflyg flyger hela dygnet och är mycket nära Rysslands gränser, i övrigt mycket
 lugnt.

3 Söndag

Tidigt på morgonen brakar den Ryska övningen loss.
 MIG-23, TU-16, *TU-26, *KA-25 och endast GUD vet vad för flygplan som fyller
 lufrummet öster Gotland.
 Uppskattningsvis upp till 400 mil remsfällningar faller. Elektronisk radarstörning under i stort sett
 hela dagen. Inga kränkningar av svenskt område sker men många flygplan flyger mycket nära
 våra gränser.
 Svenska jaktflygplan flyger mitt i smeten fotograferar och identifierar många av ryssarnas
 flygplan.

***TU-26 Backfire**

Medeltungt sovjetiskt bomb- och
 attackrobotbärande flygplan med variabel
 vinggeometri. Uppträder ofta i stora
 kolonner. Kom i tjänst 1974.
 Spännvidd: 34-23m Längd: 40m
 Startvikt 130 ton. Fart 2000km/h

***KA-25 Hormone**

Tvåmotorig sovjetisk marinhelikopter.
 KA-25 utnyttjas för att bl.a. överföra
 radarbilden från helikopterns radar till
 mark o sjöbaserade mottagare för
 eldledning av sjörobotinsatser.
 Rotordiameter: 15,7m Längd: 9,8 m

4 måndag

Något trött, mycket lugnt på radarskärmar.
 Neijde och Olsson åker tillbaka till fastlandet.
 Jag förbereder mig på semester.

Måndag 1 Augusti

Åter i tjänst efter en välförtjänt semester
 På kvällen kommer det 35 flyglottor från Bungeskolan på besök.

Tisdag 2 Augusti

På eftermiddagen förekommer det en typ av störning på radarn som jag inte sett tidigare. Det är inte uteslutet att det är vår nya gräsklippare som stör.

Onsdag 3

En ganska lugn dag, jag ägnar del dagen till att skriva störrapporter. Nytt besök lottor från Bungeskolan, det blir denna gång en fin flyguppvisning ovanför kompaniet med två *35:or. Även Helikoptern från Visby har kommit till oss och lottorna får åka en runda med den.

Torsdag 4

En SR-71 flyger sin sedvanliga bana över Östersjön.

***35 Draken**

Svenskt enmotorigt stidsflygplan som flög första gången 1955. Världens första dubbeldeltaflygplan.

Spännvidd: 9,4 m Längd: 15,35m

Startvikt: 15 ton Fart: 2000km/h

Fredag 5

Förbereder mig för tjänstgöring på Hoburgen nästa vecka.

Måndag 8 - Fredag 12

Eftersom den ordinarie radarn PS-15 söder Burgsvik har tillsyn i en vecka åker jag ner och jobbar som chef på den gamla kustspaningsradarn som finns nere vid Hoburgen. Ställföreträdande chef är en Lt från KA 3.

Jag har även sex stycken radarmän från P 18 och en kock från KA 3 med ner till radarn. Vår uppgift är att rapportera fartyg och flyg som vi ser på radarn till ledningscentraler. Kocken som vi har med köper råvaror ute på bygden och tillagar god mat åt oss. Veckan går väldigt fort och jag tycker vi har lyckats bra med uppgiften.

Måndag 29

Tillsyn på radarn.

På kvällen är Carl-Eric Johansson, Glenn Andersson och jag ute och fiskar i Valleviken, jag får tre fina gäddor.

Tisdag 30

Tränar radarobsarna i talrapportering i övrigt lite aktivitet på radarn.

Onsdag 31

Fortsätter att hela dagen öva radarobsarna.

Torsdag 1 September

Under onsdagen har ryska stridsflygplan av typ SU 15 skjutit ner ett Koreanskt passagerarflygplan nordväst om Japan. 269 personer dog i anfallet.

Det Koreanska flygplanet kom ur kurs och kom nära stora Ryska militäranläggningar. Ryssarna trodde att flygplanet var ett utländskt bombflygplan!
Enligt SU-15 piloten: Målet utplånat!

Fredag 2

Under hela veckan har Svenska Marinen jagat oidentifierade ubåtar i Karlskrona skärgård

Söndag 4

Idag fyller jag 30 år.

6 Tisdag September

Under måndagen krockar två viggenplan söder om Kristinehamn, båda piloterna omkommer. Jobbar ett dygn och större delen av tiden övar jag åter radarobsarna i talrapportering.

7 Onsdag

Idag får jag besked om att jag nästa vecka åter skall till Hoburgen och köra igång Kustspaningsradarn.

8 Torsdag

Om två veckor börjar inom F 13 Gotland en stor krigsförbandsövning, men ordergivningen från övningsledningen är skral. vilka arbetstider skall vi ha? skall vår värnpliktiga vara med osv?

12 Måndag- Fredag 16

Åter dax att tjänstgöra nere vid Hoburgen, denna gång har jag 6 beredskaps-soldater från P 18 som inte sett någon radar tidigare, med ner har jag också 2 kockar från A 7. Nere vid radarstationen pågår en krigsförbandsövning och det är en hel del folk där nere. De första dagarna får jag ägna mycket tid åt att visa de värnpliktiga vad de skall titta på och hur de skall göra när de skall rapportera flygplan och fartyg till centralerna. På fredagen åker jag in till sjöbevakningscentralen i Visby och diskuterar med Ölogskaptenen Tore Gardelin hur vi i framtiden skall utbilda både värnpliktiga och befäl innan de skall tjänstgöra vid kustspaningsradarn.

20 Tisdag

Nu börjar vi få lite inriktning vad och hur vi här uppe på kompaniet blir berörda av storövningen som börjar om några dagar.

24 Lördag

Övning OSTKUST börjar.

Första dagen börjar jag med att vara skjutledare för lottor och reservofficerare på skjutbanan i Tingstäde, (ca 50 personer) de skall skjuta in sitt krigsförbandsvapen. Många av de som fått k-pistar har inte tidigare använt vapnet vilket betydde att jag först måste utbilda dem. Som tur var blev ingen skjuten.

25 Söndag- 28 Onsdag

Jag är i vår anläggning O10 under hela övningen, min nya krigsbefattning är Ställföreträdande Strilstabschef med uppgift att vara bl.a. Kommendant och Säkerhetschef. Chef för Strilstabskompaniet är Kn Göran Biwall vid F 13 G. En pytonövning !!! Många tycker att F 13 Got har förberett övningen mycket dåligt.

29 Torsdag

Nu är övningen äntligen slut. Jag har inte sett en enda fiende under hela övningen.

30 Fredag

Återställer på Bungelägrät där det har varit förläggning under större delen av övningen.

Måndag 3 Oktober

Åter i tjänst på kompaniet, skönt att vara tillbaka. Lugnt på radarskärmar.

Måndag 10 Oktober

Nu börjar en längre tillsyn av radarn.

I helgen har vår "kära" förvaltare av Furilden herr Gutemark tagit en stor kattepill och kört sönder vårt nya båtspel nere vid stranden, bara flisorna finns kvar.

Gutemark har tidigare fått åläggande av F 13 att täppa igen ett stort hål i marken där våra kablar till radio och länk gick, hålet grävde han för att försöka stänga av en väg ner mot stranden.

Händelsen polisanmäls.

Torsdag 13

Idag har vi åter en stor fiskardag i Valleviken

Denna gång har vi tre båtar och fiskar hela eftermiddagen.

Det blev inte någon stor fångst men det var mycket trevligt under kvällen i Carl-Eric Johanssons sommarstuga.

Fredag 14

Åter efter festen.

En mycket lugn dag.

Måndag 17- Onsdag 19

Även denna vecka är det tillsyn på radarn.

Jag är ute och springer varje dag. Häpp!

20 Torsdag

Göte Sjögren och jag åker på tjänsteresa till Stockholm, för mig är det första gången att landa på Arlanda flygplats, oj vad stort det är. Vi hyr en bil och åker in till

Flygstabens Underrättelseavdelning som ligger mitt i Stockholm, där får vi en bra genomgång av vad som skett under året och vad vi speciellt skall observera och studera i framtiden på våra radarskärmar. Jag fick en kopia av PPI-filmen som visar när AN-2:an landade Vallstena den 27/5. Filmen visar att rysk jakt med sex till sju enheter Mig -23 och Su-15 genomsökte hela den baltiska kusten och större delen av Östersjön efter An-2:an.

Om de funnit An-2 betvivlar jag inte om de hade skjutit ner den direkt.

21 Fredag

Åker vi till LFC M och besöker funktionen Teleskyddsledare, där tar Tommy Stolt emot oss och visar den senaste teleutrustningen.

27 Torsdag

Åker in till MKG-Staben med Radarfilmer (PPI-film) och en speciell projektor.

Jag visar radarfilmer som jag fått från Fs/Und om händelsen när den Ryska AN-2:an flög från staden Riga till Gotland den 27 Maj i år.

C MKG General Walgren, Chefen för F 10, Flygchefen F 10, Strilchefen F 10, några höjdare från Milostab Ost och ett stort antal deltagare från MKG Staben är närvarande. Förevisningen gick mycket bra.

Tisdagen 1 November

Är ensam på den militära sidan.

Vi bemannar vår utkikskur hela dagen och läser in fartygskon till sjöbevakningscentralen i Visby, detta p.g.a. att Ps 15 Bunge har tillsyn.

2 Onsdag

På radarskärmar inget nytt.

3 Torsdag November

Jag har genomgång med sex befäl från KA 3 om vår verksamhet och hur vår radaranläggning fungerar. Roland Lidman påstår att Luftfartsverkets all utrustning i berget skall bort, man kan bara undra hur många hundra tusen kronor som har kastats bort till ingen nytta.

8 Tisdag

Hela dagen var jag i berget och bl.a. körde störsimulator Rutger.

10 Torsdag

På morgonen förekommer det omfattande och kraftiga störsändningar.

Troligen kommer störningen från ett flertal TU-16.

Ett besök från KA 3 kommer, jag förevisar radarstationen och visar PPI-film.

Under dagen faller vinterns första snö.

14 Måndag

Tillsyn som vanligt, försöker lära mig programmeringsspråket Basic som vi kör på Rutger.

15 Tisdag

Jag är större delen av dagen nere i berget, sitter och diskuterar om ditt och datt med de värnpliktiga radarobservatörerna. Vi upptäcker ett oidentifierat flygföretag norr Gotland, jag kontaktar Luftbevakningsledaren i LFC M angående flygföretaget. Lbevled återkommer efter ett tag och berättar att det är en kontrollflygning av incidentberedskapen som vi var först med att upptäcka.

17 Torsdag

Under dagen en hel del verksamhet på radarskärmarna bl.a. SR 71 Blackbird och flera TU-16 Badger varav flera fällde radarremsor norr om Gdansk.

18 Fredag

Strilchefen Överstelöjtnant Svante Menkel kom till kompaniet, vi diskuterade om Gutemarks tilltag och om Luftfartsverkets flyttning från stationen.

22 Tisdag

Vid kompanimötet idag bestäms att vaktpersonalen skall tjänstgöra dygnet runt och inte ha som tidigare jour mellan 2400-0600. Utkiksplatsen skall även på nytt bemannas dygnet runt. Vi har just nu 19 värnpliktiga på kompaniet. 9 vakter, 8 radarobservatörer och 2 bilförare.

25 Fredag

Fyra nya radarobsar kommer till kompaniet och jag och Göte Sjögren påbörjar sedvanlig utbildning.

28 Måndag

I natt kom det rikligt med snö det var mycket svårt att komma ut till jobbet. Åke Iwarzon åkte av vägen i Lergrav, både Åke och hans bil klarade sig utan skador.

29 Tisdag - Fredag 2 December

Utbildningen fortsätter med bl.a. besök vid F 13 G och Ps-15 Bunge.

Under dagarna är det ganska mycket verksamhet på våra Ryska kolleger.

6 Tisdag December

Ingemar Olsson från Flygstaben kommer till stationen och informerar om Ps 65:ans framtid, han informerade även om Luftfartsverkets flyttning.

7 Onsdag

Mycket flygtrafik över Baltikum. Jobbar på natten, utbildar obsarna i talrapportering.

9 Fredag

Fortsätter utbilda de värnpliktiga till bra radarrapportörer
Skriver en del reseräkningar och åker därefter hem vid två tiden.

12 Måndag

Åker till Bungeradarn med en del inpasseringshandlingar.

13 Tisdag

Luciafirande på F 13 G med Gotlands Lucia.
Åker till kompaniet efter lunch.

14 Onsdag

Nytt befälsmöte på kompaniet där det bl.a. diskuteras om vaktens och radarobsarnas tjänstgöring på natten. Efter många timmar och flera hårda ord bestäms att de värnpliktiga skall fortsätta tjänstgöra hela dygnet.

15 Torsdag

Roland Lidman informerar oss befäl om hur vi göra med det elektriska i händelse av att ingen tekniker finns på kompaniet
Mycket livlig flygverksamhet på radarn med remsfällningar och störsändningar.

16 Fredag

Utbildar radarobsarna i talrapportering, åker därefter hem vid lunch.

Måndag 19 December till året slut

Ingenting är noterat i kalendern, troligen har vi haft det sedvanliga goda julbordet ute på kompaniet och önskat varandra en God Jul och ett Gott nytt år.

Ingen anläggning i Sverige har genom åren har betytt så mycket som radarn vid 130 Radarkompaniet på ön Furilden för inhämtning och bearbetning av utländska flygplansrörelser i större delen av Östersjön och en bra bit in i Sovjetunionen.

